

İNGİLİZCE DİL ÖĞRENİMİNDE MOTİVASYON

MOTIVATION IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING

DOI:10.17755/esosder.16268

Esmira MEHDİYEY¹
Gonca USTA²
Celal Teyyar UĞURLU³

Öz

Bu araştırmanın amacı, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki bütün bölümlerde eğitim gören öğrencilerin dil öğrenmeye ilişkin motivasyonlarını belirlemektir. Nitel yaklaşımla yapılan bu çalışmada durum deseni kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ile öğrenciler bütün sınıf düzeyi, farklı cinsiyet ve sınıflardan belirlenmiştir. Araştırmada yapılandırılmış anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılarak verilerin anlamlı ve anlaşılır bir şekilde belirlenen tema başlıkları altında yer alması sağlanmıştır. Araştırmanın inandırıcılık (iç geçerlik), aktarılabilirliğini (dış geçerliğini), tutarlılık (iç güvenilirliğini), teyit edilebilirlik (dış güvenilirliğini)artırmak amacıyla verilerin analizi birden fazla uzman görüşü alınarak gerçekleştirilmiştir. Üniversite öğrencilerinin öğrenme motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla düzenlenen 10'lu dereceli puanlama anahtarına göre 184 öğrencinin 134'ünün puan olarak 5 ve üzerinde motivasyon düzeyinde oldukları saptanmıştır. Öğrencilerin çoğunluğunun motivasyonlarının orta düzey ve üzerinde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Motivasyon, dil öğrenme, öğretimsel, ortamsal, sosyal etkenler

Abstract

The aim of this research is to determine the students' motivation in English language learning. To do this, the students from the relevant Departments of Education Faculty of Cumhuriyet University were included in this qualitative study, in which case design was used. Using typical case sampling, one of the purposive sampling methods, participants were determined equally from all grade levels. Structured and semi-structured interview forms were used in the study. The descriptive analysis technique was used in the qualitative data analysis and they were provided to be included under the clearly identified them as headings. In order to increase research Credibility (internal validity), Transferability (external validity), Consistency (internal reliability), Ability confirmation (external reliability) multiple expert opinion were learned to perform data analysis studies. Out of 184 students, 134 expressed their motivation level as 5 and above through the 10s scoring rubric used in this study to determine the university students' motivation. It can be said that the motivation level of majority of the students who carried out coding is on the mean value or above. The attitudes and behaviors towards the target language compared with the results of this research shows similarities to the findings that students' interest and willing has positive effects on motivation.

Keywords: Motivation, language learning, educational, environmental, social factors

¹Yrd.Doç.Dr.,Cumhuriyet Üniversitesi, esmiramehdiyev@hotmail.com

²Yrd.Doç.Dr.,Cumhuriyet Üniversitesi, gusta@gmail.com

³Doç.Dr.,Cumhuriyet Üniversitesi, celalteyyar@yahoo.com

1. GİRİŞ

İlkokuldan başlayarak üniversite eğitimi de dahil uzun bir süreçte İngilizce öğrenmede istenilen düzeye gilememeyi önemli bir sorun olarak görülmektedir. Paker'e (2012) göre, ilköğretim ve lise eğitimi boyunca öğrenciler toplam 1400 saat İngilizce dersi görülmektedir. Fakat 1400 saatlik program sonunda öğrencilerin %90'ı hala başlangıç düzeyinde kalmaktadır.

Öğrencilerin İngilizce öğrenmeye ilişkin yetersizlikleri, uzun bir sürecin sonucunda istenilen seviyeye gelememe durumları önemli bir eksiklik olarak görülebilir. Dilin sadece dilbilgisi kurallarına göre öğrenilmesi yerine anlayarak ve yaşam içinde hayatilik ilkesine uygun olarak öğrenilmeye çalışılması gerekir. İngilizce öğrenmeye karşı motivasyonu artırmak için öğrencilerin serbestçe belki de *kafasını gözünü yarararak* deyimine uygun desteklenmesi gerekebilir. Öğrencilerin yanlış söylemek, yanlış gramer yapısı kullanmak kaygısını taşımadan deneyerek içlerinden geldiği gibi konuşmalarına fırsat verildiğinde İngilizce öğrenmeye ilişkin motivasyonları değişebilir.

Dil öğrenme motivasyonu farklı değişkenlerden etkilenmektedir. Ortam, öğrenci özellikleri, süreç, çevre gibi birçok değişkenden söz etmek mümkündür. Dil öğrenmede motivasyonu etkileyen değişkenler dil öğrenmeyi olumlu ya da olumsuz olarak etkileyebilmektedir (Lightbown ve Spada, 2006; Atay, 2004). Dil öğrenmeyle ilgili etkenlerin yanısıra sosyal ve kişisel özelliklerin de öğrencilerin dil öğreniminde etkili olduğu kabul edilmektedir (Yıldırım, 2014). IQ, öğrenme ve kavrama yeteneği, etnik faktörler, öğrenme stratejileri, çoklu zeka kavramı, dil öğrenmeye yüklenen anlam, öğrencinin dile karşı **tutumu ve öğrenme motivasyonunun** dil öğretilmede ve öğrenmede önemli faktörler olduğu söylenebilir (Öngören ve Şahin, 2008).

İkinci bir dilin (İngilizce) öğreniminde yukarıda sıralanan etkenlerden son ikisi; tutum ve motivasyonun birbiriyle doğrudan ilişkili olduğu önemli bir etken olarak kabul edilir (Kumral, 2002). Günümüzde ikinci bir dil öğrenmeye ilişkin ilgi giderek artmaktadır. Özellikle ikinci dil olarak İngilizcenin tercih edildiği görülmektedir. İngilizcenin uluslararası bir dil olması, gelecekteki kariyer planlaması için gerekli görülmesi ve ileri düzeyde yetiştirme ve gelişme gereksinimleri dil öğrenmeye ilişkin motivasyonu etkileyen unsurlar olarak kabul edilmektedir (Kyriacou ve Kobori, 1998)

Dil öğrenme sürecinin sağlıklı işleyebilmesi için ise en önemli noktalardan biri genel motivasyon düzeyidir (Aşık, 2013; Dörnyei (2004). Motivasyon, harekete geçme, güç, süreklilik gibi ifadelerle tanımlanabilir. Motive olmuş bir davranışta süreklilik, ilgi duyma, isteklilik, odaklanma ve çaba gibi olumlu davranışlar mevcuttur (Akpınar Dellal ve Günak, 2009). Başka bir tanımla motivasyon davranışı harekete geçiren bir güç olarak tanımlanabilir (Acat ve Köşgeroğlu, 2006; Reece ve Walker, 1997). Başarılı bir öğrenmenin gerçekleşmesinde motivasyonun anahtar bir kavram olduğunu ve daha az yetenekli ama yüksek düzeyde motive edilmiş bir öğrencinin daha zeki ama daha az motive edilmiş bir öğrenciden daha başarılı olabileceği kabul edilmektedir (Gömlüksiz, 2002). Benzer bir şekilde motivasyonu ve özgüveni yüksek bireyler dil öğrenmede başarılı olurken, özgüveni ve motivasyonu düşük bireyler daha az başarılı olmaktadır (Krashen ve Terrell, 1995). Motive olmuş bir bireyin davranışları kararlı, istekli ve ısrarcıdır.

Krashen'a (1982) göre motivasyon ile birlikte kendine güven ve kaygı, dil ediniminde büyük rol oynamaktadır. Son yıllarda yapılmış çalışmalar Krashen'nin bu hipotezini desteklemektedir. Düşük motivasyon seviyesine sahip, kaygı düzeyi yüksek veya düşük öz güvenli öğrencilerin öğrenim süreçlerinde bir duvarla karşılaştıkları ve bu sebeple akranları kadar başarı gösteremedikleri ifade edilmektedir (akt.Aşık, 2013). Dil öğrenmede önemli bir etken olarak kabul edilen motivasyonu düşüren bazı etkenlerden öğrencilere ve öğretmenlere

uygulanmış anket sonuçları doğrultusunda söz etmek mümkün olabilir. Örneğin dil öğrenmeye ilişkin güçlük algısı, ön yargılar, zor olduğuna ilişkin inançlar, olumsuz kalıp yargılar bu etkenlerden bazıları olarak ifade edilebilir (Doiz, Lasagabaster ve Sierra, 2014).

Dil öğrenme genellikle bazı ön yargılar içermektedir. İnsanların yabancı dil öğrenmede, dilin matematik öğrenilir gibi öğrenileceğine ilişkin, insanların bilinçaltında bir kabul olduğu görülmektedir. Bu durum ise yabancı dil öğrenmeye ilişkin bireylerin ilgilerini azaltmaktadır (Arslan ve Akbarov, 2010). Öğrencilerin dil öğrenmeye ilişkin olumsuz kalıp yargılarının olması dil öğrenmeye ilişkin motivasyonu etkileyebilir. Dil öğrenmede motivasyon içsel ve dışsal olabilir. Kendi gereksinimleri ile bağlantılı olarak harekete geçen bir birey içsel motivasyon araçlarına sahiptir. Dışarıdan bir ödül ya da cezaya dayalı olarak harekete geçen birey dışsal motivasyon araçları ile motive olmaktadır. Yıldırım'a (2014) göre yabancı dil öğrenmenin sebebi daha iyi bir iş bulabilmek veya derslerde daha iyi not alabilmek ise bu durum dışsal motivasyondur. Ancak içten gelen bir istekle bir yabancı dili öğrenmeye başlanılmışsa, o dili öğrenmek ilginç, güzel, eğlenceli olabilir. İçten gelerek yapılan ve daha eğlenceli, istekli durumlar içsel motivasyon olarak kabul edilir.

Motivasyonun içsel ya da dışsal oluşu dil öğrenmeye ilişkin edimi etkileyebilir. İçsel motivasyonun dışsal motivasyona göre daha üstün bir yanının olduğunu söylemek gerekir. Dil öğrenmeye ilişkin heyecan öğrenmenin niteliğini artırabilmektedir. Dörnyei, Muir ve Ibrahim'e (2014) göre, uzun dönemli uyarma ve destekleme ile motivasyon artırılabilir. Aynı zamanda amaç belirlemek, özellikle amaçların özel ve zor olması performans üzerinde olumlu etkiler yaratabilir. Amaçlar dil öğrenmede motivasyonun artmasını sağlar. Ancak zaman zaman dil öğrenmeye ilişkin motivasyon kişisel nedenler ya da kişisel olmayan nedenlere bağlı olarak değişebilir.

Dil öğrenmede motivasyona ilişkin sorunun kaynağı kişisel olarak görülmediğinde "yansıtma" savunma mekanizması devreye girer. Dil öğrenmeye ilişkin aynı ortamda olumlu örneklerin olması sorunun kaynaklarından birinin kişisel motivasyon ile ilgili olduğunu akla getirmektedir. Bu durum bireylerin içsel motivasyon düzeyleri ile ilişkilendirilebilir (Kumral, 2002). İçsel motivasyonun düşüklüğü dil öğrenmenin niteliğini etkileyebilmektedir. Günümüzde ikinci dil öğrenmenin yaşamsal bir öneme sahip olduğunun kanıksanması, dil öğrenme için motivasyon sorunlarının sorgulanmasını gerekli kılmaktadır.

Dünyada globalleşme ile birlikte yeni eğilimler, ekonomik sınırların kalkması, kültürler arasındaki geçişkenlik, insanlararası iletişimin sınır tanımaması, yabancı kültürleri tanımak ve anlamak (Gardner&MacIntyre, 1991) gibi nedenlerle ikinci bir dil öğrenme gerekliliği kendisini daha çok hissettirmektedir. Gardner'a (1985) göre yabancı dil öğrenmede motivasyon, öğrenenlere istek ve arzu yükler (Awad, 2014). Yabancı dil öğreniminde; dil öğrenme nedenleri ve motivasyon (Gardner ve Lambert, 1972; Ganschow, Sparks ve Javorsky, 1998; Ünsal, 2013;), motivasyon unsurları (Ilgar, 2000; Littlewood, 1998; Ryan ve Deci, 2000) motivasyon engelleri (Kumral, 2003) içsel ve dışsal motivasyon (Garcia, 1995; Sharp, 1995; Skehan, 1989) gibi farklı konularda dil öğrenme ve motivasyon ilişkisi araştırılmıştır. Motivasyon etkenleri dil öğrenmeye ilişkin algıları ve davranışları olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Günümüzde ikinci bir dil olarak İngilizcenin mesleki ve sosyal hayatın önemli bir parçası olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin dil öğrenmeye ilişkin motivasyonlarını betimlemek önem arz etmektedir.

İngilizce öğrenmenin tüm dünyada yükselen bir değer halini almasıyla İngilizce öğrenimine olan ilgi her geçen gün artmaktadır. İngilizce eğitimi gerek devlet gerekse özel okullarda küçük sınıflardan itibaren talep edilmekle birlikte özellikle devlet okullarında istenilen seviyeye ulaşamamaktadır. Dil öğretiminin istenilen başarıya erişmesinde,

öğretmenlerin çok önemli bir rolü vardır; verimli öğretim için, öğretmenin dil ve konu bilgisinin yanı sıra, öğrenciyi derste motive etme de önemlidir (Atay, 2004).

Bu nedenle bu araştırmada motivasyonun dil öğrenmede önemli bir etken olduğu bulgularından hareketle, üniversite öğrencilerinin İngilizce dil öğrenmeye ilişkin motivasyon düzeyleri, motivasyonu artıran ve azaltan etkenlerin neler olduğunun betimlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Motivasyonunuzun düşmesine neden olan etkenler nelerdir?

Motivasyonu artıran uygulama ve durumlar nelerdir?

İngilizce öğrenmek *istiyorum*çünkü;.....

İngilizce öğrenmek *istemiyorum*çünkü;.....

2. YÖNTEM

Bu araştırma, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde bütün bölümlerde eğitim-öğretim gören öğrencilerin İngilizce *dil öğrenmeye ilişkin* motivasyonlarını belirlemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Çalışmada durum deseni kullanılmıştır. Örneklem yöntemi olarak ise amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme için, öğrencilerin bütün sınıf düzeylerinden eşit düzeyde öğrenci seçilmesine karar verilmiş, öğrencilerin farklı cinsiyet ve bölümlerden olmalarına özen gösterilmiştir.

Çalışma Grubu

Amaçlı örneklem tipik durum örnekleme yöntemiyle katılımcılar belirlenmiştir. Katılımcıların özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	f	%
Erkek	65	29,1
Kadın	155	69,5

Yaş	f	%
18	22	9,5
19	27	11,8
20	48	20,9
21	62	27,3
22	35	15,0
23	17	7,7
24	2	9
25	6	2,7
26	2	9
Toplam	220	100

Verilerin toplanması ve analizi

Araştırmada yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Formun amaca ne kadar hizmet ettiği ve anlaşılabilirliğini tanımlanmak için öncelikle uzman görüşlerine başvurulmuş daha sonra örnek uygulamalar aracılığıyla anlaşılmayan sorular açıklığa kavuşturulmuştur. İki sayfadan oluşan yapılandırılmış ve yarı

yapılandırılmış görüşme formu ile toplam 440 sayfalık veri elde edilmiştir. Verilerin yazıya dökümünde Excel programından yararlanılmıştır.

Yapılandırılmış görüşme formunda yer verilen 10’lu derecelendirme anahtarında “1” en düşük motivasyon düzeyini gösterirken “10” en yüksek motivasyon düzeyine karşılık gelmektedir. 1-2 puan çok düşük; 3-4 puan düşük; 5-6 orta; 7-8 yüksek; 9-10 ise çok yüksek olarak ifade kabul edilmiştir. Nitel verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde araştırmada toplanan verilerin araştırma problemine ilişkin olarak neler söylediği hangi sonuçları ortaya koyduğunun okuyucuya olduğu gibi sunulmasıdır. Görüşülen bireyler neler söylemiştir? Bu yolla daha çok “ne” sorusuna cevap aranmaktadır. Bu araştırmada daha önceden belirlenen temalara göre; motivasyon düzeyi, motivasyonu düşüren etkenler, motivasyonu artıran etkenler ve İngilizce öğrenmeyi isteme ve istememe nedenleri betimlenmiştir. Araştırma soruları ile temalar paralellik göstermektedir. Bu çerçevede görüşler tema başlıkları altında açıklanmıştır. Verilerin anlamlı ve anlaşılır bir şekilde belirlenen tema başlıkları altında yer alması sağlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Bu araştırmada geçerlik ve güvenirlik yerine inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik kavramları kullanılmıştır (Mills, 2003, 78, Creswell, 2009, 190-193).

Inandırıcılık (iç geçerlik): Araştırmanın iç geçerliğini (inandırıcılığını) artırmak amacıyla verilerin analizi birden fazla uzman görüşü alınarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması sürecinde yazılı olarak oluşturulan anketlerin doğru ve anlamlı bir şekilde doldurulması süresince ortamda bulunulmuş ve gerektiği yerde anlaşılmayan durumlar açıklığa kavuşturulmuştur. Belirlenen temaların adlandırılmasının yerindeliği uzman görüşleri ile desteklenmiştir. Bu şekilde verilerle araştırma sorularının doğru bir şekilde ilişkilendirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Aktarılabilirlik (dış geçerlik): Araştırmanın aktarılabilirliğini artırmak için araştırma sürecinin aşamaları ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiştir. Özellikle temalar ve kategoriler okuyucuların rahatlıkla anlayabileceği açıklıkla tanımlanmıştır. Bunun için özellikle araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı hakkında gerekli bilgiler yöntem başlığı altında ayrıntılı olarak betimlenmiştir.

Tutarlılık (iç güvenirlik): Araştırmanın iç güvenirliğini artırmak için elde edilen bulguların tamamı yorum ve genelleme yapılmadan doğrudan okuyucuya sunulmuştur. Araştırmada elde edilen veriler, değerlendirip, ayrı ayrı kodlanmış ve tüm kodlamalar arasında genel anlamda görüş birliği sağlanmıştır. Araştırmanın her aşaması yöntem bölümünün tümü içerisinde ayrıntılı olarak betimlenerek güvenirlik artırılmaya çalışılmıştır.

Teyit Edilebilirlik (dış güvenirlik): Araştırmanın dış güvenirliğini sağlamak için, katılımcılardan elde edilen görüşmeler ilgililerin inceleyebilmesi için saklanmaktadır. Araştırmanın her aşamasına ilişkin veriler anketler ve bilgisayar ortamındaki veri kayıtları saklanmaktadır.

3. BULGULAR

Bu başlık altında öğrencilerin dil öğrenmeye ilişkin motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri, motivasyonu düşüren etkenlere ilişkin görüşleri ve motivasyonu artıran uygulama ve durumlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Motivasyon Düzeyine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin dil öğrenmeye ilişkin motivasyon düzeylerini 1’den 10’a kadar derecelendirilmiş bir puanlama anahtarı üzerinde puanlamaları istenilmiştir. Puanlama anahtarına göre frekanslar belirlenmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Dil/İngilizce Öğrenme Motivasyonu düzeyine ilişkin görüşleri

Düzye	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Frekans	14	8	16	12	44	22	22	28	3	15

Tablo 1’de yer alan bulgulara göre öğrencilerin büyük çoğunluğu dil öğrenme motivasyon düzeylerini “5” ve üzerinde puanlarla (f= 134) belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun dil öğrenmeye ilişkin motivasyonlarının orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Motivasyonu Düşüren Etkenlere İlişkin Bulgular

Motivasyonu düşüren etkenler teması altında önceden belirlenmiş olan motivasyonu düşüren etkenlerin hangisi/hangilerinin olduğu belirlenerek bu etkenlerin neler olduğu sorulmuştur. Bu temaya ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Dil/İngilizce Öğrenme Motivasyonunu düşüren etkenlere ilişkin görüşler

Motivasyonu düşüren etkenler	Motivasyonu düşüren etkenler sıklık düzeyi (f)	Motivasyonu en çok düşüren etkenlerin önem sırası									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Görüşler											
Öğretmen niteliği	162	63	31	14	20	19	4	3	5	-	3
Ortamın niteliği	103	12	19	19	21	11	7	7	3	3	1
Ezberlenecek sözcükler	115	12	17	28	19	16	14	6	1	-	2
Anadil gramer yapısına uygun olmaması	96	13	21	24	10	9	9	4	2	1	1
Kitapların içeriği	85	11	13	16	17	10	11	5	2	1	1
Farklı rol modellerin olmayışı	62	5	4	11	12	11	7	4	2	2	2
Sınıflardaki öğrenci sayısı	85	6	14	11	16	11	12	7	4	2	3
Ders süresinin azlığı	64	8	9	9	12	8	6	2	5	3	1
Mesleğimde kullanıp kullanmayacak olmam	121	20	20	26	14	19	7	5	4	2	2
Kişisel gelişimime katkı sağlayıp/sağlamayacak olması	76	6	15	16	6	8	6	9	5	3	1
Gramer temelli dil öğretiminin esas alınması	91	18	19	14	10	6	6	3	5	4	4
Pratik olarak kullanamamak	177	53	31	23	25	12	11	8	2	3	5

Öğrencilerin İngilizce öğrenmeye ilişkin motivasyonlarını düşüren etkenlerden en yüksek frekanslı ilk üç etkenin, *pratik olarak kullanamamak* (f=177), *öğretmen niteliği* (f=162), *mesleğinde kullanıp kullanamayacak olması* (f=121) etkenleri şeklinde sıralandığı görülmektedir. En düşük etkenler ise *farklı rol modellerin olmayışı* (f=62), *ders süresinin azlığı* (f=64), *kişisel gelişimime katkı sağlayıp/sağlamayacak olması* (f=76) şeklinde sıralanmaktadır.

Motivasyonları düşüren etkenlerin kendi içerisinde önem sırasına bakıldığında ise motivasyonu düşüren etkenlerden 1. Öncelikli önem sırasını, *öğretmen niteliği* (f=63) ve *pratik olarak kullanamama* (f=53); 2. öncelikli önem sırasını, *gramer temelli dil öğretiminin esas alınması* (f=19), 3. Öncelikli önem sırasının ise *ezberlenecek sözcükler* (f=28),

mesleğinde kullanıp kullanmayacak olması (f= 26) ve *ana dil gramer yapısının uygun olmaması* (f=24) şeklinde ifade edildiği görülmüştür.

Motivasyonu Artıran Uygulama ve Durumlara İlişkin Bulgular

Bu başlık altında öğrencilerin dil öğrenmeye ilişkin motivasyonu artıran uygulama ve durumlar bireysel olarak etkili olabilecek uygulama ve durumlar, öğretmenden kaynaklı uygulama ve durumlar, okul kaynaklı uygulama ve durumlar ve devlet politikası kaynaklı uygulama ve durumlar tema başlıkları altında kategorilerle açıklanmıştır.

Tablo 3. Motivasyonu artıran uygulama ve durumlar

Temalar	Kategoriler	f
Bireysel olarak etkili olabilecek uygulama ve durumlar	Etkinlik Temelli Ders İşleme	48
	İlgi/İstek	32
	Bireysel Çaba	21
	Ön Yargılı olmama	7
	Ders Çalışma Planı	5
	Hedef Belirleme	5
Öğretmenden kaynaklı uygulama ve durumlar	Etkili Anlatım	45
	Öğrenci Merkezli Öğretim	24
	Etkinlik Temelli Öğretim	15
	Pratik Yapma	8
	Motive edici Ortam	8
	İlginç/Zevkli Hale Getirme	5
Okul kaynaklı uygulama ve durumlar	Donanımlı Dil Sınıfları	50
	Okulda Dil Etkinlikleri	21
	Yeterli Ders Saati	10
	Nitelikli Öğretmen	8
	Pekiştiriciler	5
Devlet politikası kaynaklı	Maddi/Manevi Destek Sağlama	74
	Eğitim Sisteminde Dil Eğitiminin Yerini Düzenleme	16
	Ders Saatlerinin Arttırılması	11
	Zorunlu Dil Eğitimi	5

Bireysel olarak etkili olabilecek uygulama ve durumlar teması altında en yüksek frekansı, *etkinlik temelli ders işleme*(f=48), *ilgi/istek* (f=32) ve *bireysel çaba* (f=21) kategorilerinin aldığı görülmektedir.

Öğretmenden kaynaklı uygulama ve durumlar teması altında *etkili anlatım* (f=45), *öğrenci merkezli öğretim* (f=24), ve *etkinlik temelli öğretim* (f=15) kategorilerinde; *okul kaynaklı uygulama ve durumlar* teması altında, *donanımlı dil sınıfları* (f=50), *okulda dil etkinlikleri* (f= 21) kategorilerinde; *devlet politikası kaynaklı* teması altında, *maddi/manevi destek sağlama* (f=76), *eğitim sisteminde dil eğitiminin yerini düzenleme* (f= 16) kategorilerinde en yüksek frekansların alındığı görülmektedir.

Öğrencilerin görüşleri bir bütün olarak incelendiğinde devlet desteğinin önemli bir etken olduğunu söylemek mümkündür. Donanımlı dil sınıfları, etkinlik temelli ders işleme ve etkili anlatım gibi uygulama ve durumların en çok motivasyonu artıran uygulama ve durumlar olduğu görülmüştür.

İngilizce Öğrenmeyi İsteme ve İstememe Nedenlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında öğrencilerin İngilizce öğrenmek isteme ve istememe nedenlerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4. İngilizce öğrenme isteme ve istememe nedenleri

Temalar	Kategoriler	f
İsteme	Mesleki Gereklilik	82
	Kişisel Gelişim	43
	Evrensel	33
	İlgi Duyma /Sevme	14
	Akademik Beklenti	6
İstememe	İlgi Duymama/Sevmeme	16
	Öğrenme Zorluğu	11
	Pratik yokluğu	8

Öğrencilerin İngilizce öğrenme isteme nedenleri mesleki gereklilik (f=82), kişisel gelişim (43), evrensel olması (f=33) kategorileri şeklinde sıralanırken; istememe nedenleri, ilgi duymama/sevmeme (f=16), öğrenme zorluğu (f=11) nedenlerinin öncelikle olarak ifade edildiği görülmektedir. Özellikle öğrenciler için İngilizce öğrenmek mesleki bir gereklilik olarak kabul edilmektedir. Kişisel gelişimin en yüksek frekansta ikinci öncelikli bir isteme durumu olarak kabul edildiği görülmektedir.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Üniversite öğrencilerinin dil öğrenmeye ilişkin motivasyonlarının araştırıldığı bu çalışmada öğrencilerin motivasyon düzeyleri, dil öğrenmede motivasyonlarını artıran ve azaltan etkenler ile İngilizceyi öğrenme ve öğrenmemeye ilişkin görüşleri incelenmiştir.

Üniversite öğrencilerinin motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla düzenlenen 10'lu dereceli puanlama anahtarına göre 184 öğrencinin 134'ü dereceli puanlama anahtarına göre 5 puan ve üzerinde motivasyon düzeyindedir. Kodlama yapan öğrencilerin çoğunluğunun motivasyonlarının orta düzey ve üzerinde olduğu söylenebilir. Kumral (2002) da çalışmasında öğrencilerin dil motivasyon düzeylerinin yüksek olmadığı özellikle normal lise çıkışlı öğrencilerde dil öğrenme motivasyon düzeylerinin düşük olduğunu vurgulamaktadır. Ancak Dellal ve Günak'ın (2009) üniversite öğrencilerinin ikinci yabancı dil öğrenmeye ilişkin görüşlerinin betimlendiği çalışmada, İngilizce Öğretmenliği ve İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin motivasyonlarının yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu durumda bir yabancı dil öğrenmenin ikinci bir yabancı dili öğrenmeye ilişkin motivasyonu artırdığı söylenebilir. Dil öğrenmeye ilişkin ön yaşantılar, hazır bulunuşluk motivasyonu etkileyen önemli bir etken olarak düşünülebilir. Ünsal (2013) da benzer bir şekilde daha önceki dil edinimlerinin daha sonra öğrenilecek ikinci ya da üçüncü dil edinimini olumlu yönde etkilediği sonuçlarına ulaşmıştır. Şahin'e (2005) göre "İngilizce öğrenmede motivasyonla hedef dil başarısı arasında pozitif bir ilişki vardır. Aynı zamanda öğretmen niteliği öğrenci başarısı üzerinde etkilidir." Üniversite öğrencilerinin dil öğrenme düzeylerini "orta düzey" olarak değerlendirmeleri İngilizce öğrenmede başarının da benzer bir şekilde orta düzeyde olması sonucunu doğuracağı söylenebilir.

Öğrencilerin motivasyonlarını düşüren etkenlere ilişkin görüşlerin incelenmesi sonucunda motivasyonu düşüren etkenler; *öğretmen niteliği, pratik olarak kullanamama, mesleğinde kullanıp kullanamayacak olmak, ezberlenecek sözcükler, ortamın niteliği* gibi görüşlerin en yüksek frekansla nitelendirildiği görülmüştür. Motivasyonu düşüren etkenlerin kendi içinde önem sırası incelendiğinde de birinci ve ikinci öncelikli görüşlerin *öğretmen niteliği, pratik olarak kullanamamak* üçüncü öncelikli görüşün ise *ezberlenecek sözcükler* şeklinde sıralandığı görülmektedir. Acat ve Demiral'a (2002) göre de, dil öğrenmede motivasyon engeli olarak ise ekonomik duruma dikkat çekilmektedir. Ekonomik nedenlerin dil öğrenmeyi ertelediği hatta tamamen vazgeçilmesine neden olduğu kabul gören bir görüş

olarak ifade edilmektedir. Aynı zamanda ekonomik nedenlerle birlikte araçsal faktörlerin de motivasyon üzerinde önemli bir etkisi olduğu kabul edilmektedir. Yapılan bu çalışmada ise dil öğrenmede motivasyon engellerinin daha çok öğretimsel, ortamsal ve sosyal etkenlere bağlanmıştır. En önemli etken ise *öğretmen niteliği* etkeni olarak ifade edilmiştir. Krashen ve Terrell'a (1995, 57) göre dil öğrenmede gramere yoğunlaşmak dilin iletişim kurmaya yönelik amacını ortadan sınırlandırmakta ve karışıklığa neden olmaktadır. Oysa öğrencilerden grameri iyi bir şekilde kullanmaları beklenmemelidir. Öğrenciler özgür bir iletişim biçimiyle kendilerini ifade etmekten çekinmemelidirler. Csizer ve Dörnyei'e (2005) göre motivasyonla başarı arasında bir ilişki olduğu kabul edilmektedir. Öğrencilerin İngilizce konuşmaya ilişkin korkuları yani İngilizceyi pratik olarak kullanamayacaklarına ilişkin inançları onların dil öğrenmeye ilişkin motivasyonlarını düşürebilir.

Öğrencilerin dil öğrenmeye ilişkin motivasyonu artıran uygulama ve durumlara ilişkin sonuçlar ise *bireysel olarak etkili olabilecek uygulama ve durumlar*, *öğretmenden kaynaklı uygulama ve durumlar*, *okul kaynaklı uygulama ve durumlar* ve *devlet politikası kaynaklı uygulama ve durumlar* tema başlıkları altında toplanmıştır. Motivasyonu artıran etkenler bütün olarak incelendiğinde; *bireysel olarak etkili olabilecek uygulama ve durumlar* teması altında en yüksek frekansı, *etkinlik temelli ders işleme*, *ilgi/istek* ve *bireysel çaba* kategorilerinin yer aldığı görülmektedir. *Öğretmenden kaynaklı uygulama ve durumlar* teması altında *etkili anlatım*, *öğrenci merkezli öğretim* ve *etkinlik temelli öğretim* kategorilerinde; *okul kaynaklı uygulama ve durumlar* teması altında, *donanımlı dil sınıfları*, *okulda dil etkinlikleri* kategorilerinde; *devlet politikası kaynaklı* teması altında, *maddi/manevi destek sağlama*, eğitim sisteminde dil eğitiminin yerini düzenleme kategorilerinde en yüksek frekansların olduğu görülmektedir. Acat ve Demiral'a (2002) göre, hedef dile karşı olumlu tutum ve davranışlar dil öğrenmeye ilgiyi ve motivasyonu artırmaktadır. Haznedar (2010) da yapmış olduğu çalışmada motivasyonun dil öğrenmede önemli bir olduğuna ilişkin bulgulara ulaşmıştır. Hedef dile ilişkin tutum ve davranışlar bu araştırma sonuçları ile karşılaştırıldığında öğrencilerin ilgili oluşlarının motivasyonu olumlu etkilediği bulgusuyla benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Öğrencilerin İngilizce öğrenme isteme nedenlerine ilişkin temalarda; öğrencilerin *mesleki gereklilik*, *kişisel gelişim*, *evrensel olması* kategorileri şeklinde sıralanırken; istememe nedenleri temasında, *ilgi duymama/sevmeme*, *öğrenme zorluğu* nedenlerinin öncelikle olarak ifade edildiği görülmektedir. Özellikle öğrenciler mesleki bir gereklilik olarak İngilizce öğrenmek ve kişisel gelişim için İngilizce öğrenmeyi isteklerinin temeline koymaktadırlar. Ünsal (2013) dil öğrenmeyi isteme davranışını yordayan bir etken olarak önceden öğrenilen dillerin dil öğrenme isteği üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğuna dikkat çekmektedir. Önceden öğrenilen dillerin bir kişisel gelişim ya da mesleki gereklilik sonucunda ortaya çıkabileceği düşünülebilir.

Araştırma sonuçlarına göre, İngilizce dil öğreniminde motivasyon düzeylerini artırmak için dil ediniminin sosyal ve mesleki hayatta karşılıklarının neler olduğu konusunda bilinçlendirici çalışmalara yer verilmelidir. Dil eğitimi verme konusunda nitelik kaygısı ön planda olduğundan öğretmen eğitimi süresinin bir döneminin hedef dil ile ilgili kültürel ve sosyal bir ortamda geçirilmesi sağlanmalıdır. İngilizce öğrenmeye ilişkin *zor algısının* kaynakları belirlenerek özellikle gramer yapısından kaynaklanan zorluğu yenmede iletişimsel İngilizce öğretimine ağırlık verilmelidir. Toplum kültür yapısının İngilizce öğrenmeye, uluslararası okuryazarlığa karşı olumsuzlukları incelenerek, İngilizce öğrenmede farkındalık artırıcı afiş ve broşürler aracılığıyla tanıtımlara yer verilebilir.

Kaynakça

- Awad, G. (2014). Motivasyon, persistence, and cross cultural awareness: A study of college students learning foreign languages. *Academy of Educational Leadership Journal*, 18 (4), 97-116.
- Acat, B. ve Köşgeroğlu, N. (2006). Güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeği. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 7, 204-210.
- Akpınar Dellal, N. ve Günak, D. (2009). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenen öğrencilerin öğrenme motivasyonları. *Dil Dergisi*, 143, 20-41.
- Arslan, M. ve Akbarov, A. (2010). Türkiye'de yabancı öğretiminde motivasyon-yöntem sorunu ve çözüm önerileri. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24, 179-191.
- Aşık, S. (2013). Motivasyon ve dil edinimi.
Erişim: <http://blog.ingilizkulturbesiktas.com/motivasyon-ve-dil-edinimi/> adlı siteden 28/04/2015 tarihinde indirilmiştir.
- Atay, D. (2004). İngilizce öğretmenlerinin motivasyon stratejileri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 99-108.
- Creswell, J.W. (2009). Research design, qualitative, quantitative, and mixed methods approaches. Sage publications, Inc. California.
- Csizer, K. & Dörnyei, Z. (2005). Language learners' motivational profiles and their motivated learning behavior. *Language Learning*, 55 (4), 613-659.
- Dellal, N.A. ve Günak, D.B. (2009). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenen öğrencilerin öğrenme motivasyonları. *Dil Dergisi*, 143, 22-41.
- Doiz, A., Lasagabaster, D. ve Sierra, J.M. (2014). Giving voice to the student, what (de) motivation them in CLIL classes?. (Editor: Doiz, A., Lasagabaster, D. ve Sierra, J.M.), Library of Congress Cataloging-in-Publication Data Motivation and Foreign Language Learning: From Theory to Practice, John Benjamin Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia.
- Dörnyei, Z. (1994). Motivation and motivating in the foreign language classroom. *Modern Language Journal*, 78, 273-284.
- Dörnyei, Z., Muir, C. ve Ibrahim, I. (2014). Directed motivational currents: Energising languages learning by creating intense motivational pathways.
- Garcia, T. (1995). The role of motivational strategies in self-regulated learning. *New Directions for Teaching and Learning*, 63, 29-42.
- Gardner, R. C. & MacIntyre, P. D. (1991). An instrumental motivation in language study: Whosays it isn't effective?. *Studies in Second Language Acquisition*, 13(1), 57-72.
- Gardner, R. C. ve Lambert, W.E. (1972). *Attitudes and motivation in second language learning*, Rowley, Mass.: Newbury House Publishers.
- Gömlüksiz, M. N. (2002). Üniversitelerde yürütülen yabancı dil derslerine ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (1), 143-158.

- Ganschow, L., Sparks, R. L., & Javorsky, J. (1998). Foreign language learning difficulties: A historical perspective. *Journal of Learning Disabilities*, 31, 248–258.
- Haznedar, B. (2010). Türkiye’de yabancı dil eğitimi: Reformlar, yönelimler ve öğretmenlerimiz. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 11-13 November, Antalya-Turkey.
- Krashen, D.K. ve Terrell, T.D. (1995). The natural approach language acquisition in the classroom. PrenticeHall Europe Publishers, London.
- Kumral, N. (2002). Polis akademisinde yabancı dil öğreniminde güdü tiplerinin tanımı ve güdüleme: Bir alan çalışması. *Polis Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 121-142.
- Kyriacou, C. & Benmansour, N. (1997). Motivation and learning preferences of high school students of English as a foreign language in Morocco, *Mediterranean Journal of Educational Studies*, 2, 79-86.
- Kyriacou, C. ve Kobori, M. (1998). Motivation to learn and teach English in Slovenia. *Educational Studies*, 24 (3), 345-351.
- Lightbown, P.M. ve Spada, N. (2006). *How languages are learned*. Oxford University Press. Oxford.
- Littlewood, W.T. (1998). *Foreign and second language learning*. New York: Cambridge University Press.
- Öngören, H. ve Şahin, A. (2008). Çoklu zeka kuramı tabanlı öğretimin öğrencilerin Fen Bilgisi başarılarına etkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (23), 24-35.
- Paker, T. (2012). Türkiye’de neden yabancı dil (İngilizce) öğretemiyoruz ve neden öğrencilerimiz iletişim kurabilecek düzeyde İngilizce öğrenemiyor? *Pamukkale University Journal of Education*, 32 (2), 89-94.
- Ryan, R. & Deci, E. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54–67.
- Sharp, M. (1975). *Children Learning: An Introduction to Educational Psychology*, London: University of London Press.
- Skehan, P. (1989). *Individual Differences in Second-Language Learning*, London: Hodder Arnold.
- Şahin, İ. (2005). The effect of native speaker teachers of English on the attitudes and achievement of learners. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1 (1), 29-42.
- Ünsal, G. (2013). Fransızca öğreniminde birinci yabancı dil İngilizce, öğrenme stratejileri ve motivasyonun rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 319-330.
- Yıldırım, A. (2014). Yabancı dil öğrenirken ihtiyacımız olan üç anahtar. Erişim: 16/10/2015 tarihinde <http://www.kelimex.com.tr/blog-yabanci-dil-ogrenirken-3-anahtar.aspx> sitesinden alıntılanmıştır.